ଏ ବିଚାର ବିଭ୍ରାଟ କାହିଁକି ?

୨୮/୦୩/୨୦୦୧

ଆମ ଘରର ହାଲ୍‌ଚାଲ୍

ସୌମ୍ୟରଂଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ

କଂଗ୍ରେସ କୁଶାସନରୁ ମୁକ୍ତି ଦେଇ ବାତ୍ୟାକ୍ରାନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାକୁ ନୂଆକରି ଗଢ଼ି ତୋଳିବା ସହିତ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ ଦକ୍ଷ, ସ୍ୱଚ୍ଛ ଏବଂ ପାରଦର୍ଶୀ ଶାସନ ଦେବାପାଇଁ ନବୀନବାବୁଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ବିଜେଡି-ବିଜେପି ମେଣ୍ଟ ସଂକଳ୍ପ ନେଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱାର୍ଥ ଏବଂ ସ୍ୱାଭିମାନକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେବ ବୋଲି ବରାବର କହି ଆସୁଥିଲା । ଇତିମଧ୍ୟରେ ନବୀନବାବୁଙ୍କ ସରକାର ଏକ ବର୍ଷ ପୂରଣ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଶାସନଶୈଳୀ ଏବଂ ଆଭିମୁଖ୍ୟରେ ଏଭଳି କୌଣସି ଲକ୍ଷଣ ଦେଖି ହେଉନାହିଁ । ସବୁ ଯେମିତି ଏକ କାମଚଳା ସରକାର ପରି ଚାଲିଛି । ନବୀନବାବୁ ନୂଆ ଥିଲେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଥିଲା, ବେକରେ ପଡ଼ିଲେ ବଜେଇ ଶିଖିଲା ପରି କିଛିଦିନ ପରେ ସେ ସବୁକଥା ଜାଣିଯିବେ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବେ । କିନ୍ତୁ ଯାହା ଦେଖାଯାଉଛି, ନବୀନବାବୁ ଏବେ ମଧ୍ୟ ସେହି କାମଚଳା ମନୋବୃତ୍ତିର ଶିକାର ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସମସ୍ୟାକୁ ମୁକାବିଲା କରିବାପାଇଁ ମନ ସ୍ଥିର କରିପାରୁନାହାନ୍ତି । ଆଜି ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ମାତ୍ର ଦୁଇଟି ଉଦାହରଣ ଦେଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ବୋଲି ମନେକରୁଛୁ ।

ଗତକାଲି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ନିଯୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଆସନ୍ତା ୩୧ ତାରିଖରେ ଅବସର ନେବେ । ସୁଖର କଥା, ସରକାର ୪ ଦିନ ଆଗରୁ ଏ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଖାଲି ସ୍ଥାନକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରିଛନ୍ତି । ଖଣିଜ ସମ୍ପଦଭରା ଓଡ଼ିଶାରେ ଖଣି ନିଗମର ଭୂମିକା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ହଜାର ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କାର ଖଣିର ମାଲିକାନା ପାଇଁ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କାର ଲାଞ୍ଚ କାରବାରର ଅଭିଯୋଗ ହେଉଥିବାବେଳେ ଆମର ଖଣି ନିଗମ ଆଶାନୁରୂପ ଲାଭ କରିପାରୁନାହିଁ । ସ୍ଥଳବିଶେଷରେ ଅନେକ ଅପରିଣାମଦର୍ଶୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରଭୁତ କ୍ଷତି ମଧ୍ୟ ସହୁଛି । ନିକଟ ଅତୀତରେ ଏହି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକାତର ନିଗମ କେତୋଟି ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ସନ୍ଦେହ ଓଁ ବିବାଦର ଘେରକୁ ଆସିଛି । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅଧିକାଂଶ ନିଗମ ରୁଗ୍‌ଣ ହୋଇପଡ଼ିଥିବାବେଳେ ଖଣି ନିଗମ ଏବେ ବି ଅନେକ ଲାଭପ୍ରଦ ବ୍ୟବସାୟର ସମ୍ଭାବନା ରଖୁଛି । ତେଣୁ ଏହାର ପରିଚାଳନା ଦାୟିତ୍ୱ ଦକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକମାନଙ୍କ ହାତରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହେବା ଏକାନ୍ତ ବାଂଛନୀୟ । କିନ୍ତୁ ବିଡ଼ମ୍ବନାର ବିଷୟ ଏହି ଯେ, ଏହି ନିଗମର ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକର ଦାୟିତ୍ୱ ଏଭଳି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦିଆଗଲା, ଯେ କି ବିଡିଏରେ ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ଥିଲାବେଳେ ବହୁ ନିୟମ ବହିର୍ଭୁତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନୂତନ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ବହୁ ପରିମାଣରେ ବଢ଼ିଯାଇଛି । ଶ୍ରୀ ଉଜ୍ୱଳ ସିଂହ ଭାଟିଆଙ୍କ ପରି ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ପ୍ରଶାସକଙ୍କୁ ଏହାର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଛି । ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ, ଶ୍ରୀ ଭାଟିଆ ଅତୀତରେ ଖଣି ନିଗମର ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଥିଲେ । ଏହି ନିଗମର ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିବାପାଇଁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଅନ୍ତତଃପକ୍ଷେ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଭବର ଅଭାବ ରହିବ ନାହିଁ । ତେବେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଭାଟିଆଙ୍କର ନିଯୁକ୍ତି ଆମକୁ ବିଶେଷ ଉତ୍ସାହିତ କରୁନାହିଁ । କାରଣ ତାଙ୍କୁ ଏହା ଅତିରିକ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ହିସାବରେ ଦିଆଯାଇଛି । ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରିନ୍‌ସପାଲ୍ ରେସିଡେଣ୍ଟ କମିଶନର ଭାବରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ସେ ଦିଲ୍ଲୀରେ ରହି ଏହି ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇବା ସହିତ ଅତିରିକ୍ତ ଭାବରେ ଖଣି ନିଗମର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇବେ । ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଶାସନରେ ୨୦୦ରୁ ଅଧିକ ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ଅଫିସର ଅଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ୪୦ ଜଣ ଏକ ସମୟରେ ଦିଲ୍ଲୀରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ରହିବା କଥା । କେଜାଣି କୌଣସି କାରଣରୁ ଆମ ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ଅଫିସରମାନେ ଦିଲ୍ଲୀ ଯିବାକୁ ମଙ୍ଗୁନାହାନ୍ତି । ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ପଦପଦବୀ ପାଇଁ ଏମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଅସୁସ୍ଥ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ହେଉଛି । ଏହି ପ୍ରତିଯୋଗିତାର କୁପରିଣାମ ଶାସନକୁ ଭୋଗିବାକୁ ପଡୁଛି । ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ଅଫିସରମାନେ ଏହି କାରଣରୁ ଅଯଥା ଗୋଷ୍ଠୀ କନ୍ଦଳରେ ଲିପ୍ତ ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କର ଗୋଷ୍ଠୀ କନ୍ଦଳ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ମଧ୍ୟ କିଛି କମ୍ ପ୍ରଭାବିତ କରୁନାହିଁ । ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ବୋଲକରା ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ଅଫିସର ଖୋଜିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଆବଶ୍ୟକ ସଂଖ୍ୟକ ବୋଲକରା ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ଅଫିସର ମିଳୁ ନ ଥିବାରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୋଲକରା ଅଫିସରମାନଙ୍କର ଭାଉ ବଢ଼ିଯାଉଛି । ସେଥିପାଇଁ ଜଣେ ଜଣେ ବୋଲକରା ଅଫିସରଙ୍କୁ ଏକାଧିକ ଦୁଧିଆଳି ବିଭାଗ ଦେବାପାଇଁ ମଧ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସଙ୍କୋଚ କରୁନାହାନ୍ତି । ଏହା ପ୍ରଶାସନରେ ଏକ ଅସୁସ୍ଥ ପରମ୍ପରା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଜଣେ ଜଣେ ଅଫିସରଙ୍କ ପାଖରେ ଚାରୋଟି ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ୱ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିବାର ନଜିର ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଭାଟିଆଙ୍କର ଅତିରିକ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ଏହି ମାନସିକତା'ର ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରମାଣ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ । ଦିଲ୍ଲୀରେ ଥିବା ଓଡ଼ିଶା ଭବନ ନାମକ ଧର୍ମଶାଳାକୁ ଜଗିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାପାଇଁ ତିନି ତିନିଜଣ ପ୍ରଶାସକ ରହିଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱାର୍ଥ କିପରି ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ତାହା ଆଜି ଆମେ ଅଙ୍ଗେ ନିଭଉଛୁ । ପୁଣି ଦିଲ୍ଲୀରେ ଥାଇ ଖଣି ନିଗମର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ ଜଣେ କିପରି ସୁଚାରୁ ରୂପେ ତୁଲାଇପାରିବ ଆମେ ତାହା ବୁଝିପାରୁନାହୁଁ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଭାଟିଆଙ୍କର ଦକ୍ଷତାକୁ ନେଇ ଆମେ ସନ୍ଦେହ ପ୍ରକାଶ କରୁନାହୁଁ । ବରଂ ଅନୁଭବୀ ଭାଟିଆଙ୍କୁ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଳୀନ ଖଣି ନିଗମର ଦାୟିତ୍ୱ ଦେବାପାଇଁ ସରକାରଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ କରୁଛୁ । ତାଙ୍କ ବଦଳରେ ଦିଲ୍ଲୀକୁ ଯିବାପାଇଁ ଅମଙ୍ଗ ହେଉଥିବା ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ପ୍ରଶାସକଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ପଠାଯାଉ । ତା'ନହେଲେ ଜଣେ ପରିହାସରେ ଦେଇଥିବା ମନ୍ତବ୍ୟ ଆଗାମୀ ଦିନରେ ସତ ବୋଲି ଧରିବାକୁ ହେବ । 'ଯଦି ଦିଲ୍ଲୀରେ ଥାଇ ଓଡ଼ିଶାର ଖଣି ନିଗମର ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଯାଇପାରିବ, ତାହାହେଲେ କିଛିଦିନ ପରେ ଓଡ଼ିଶାର ଅସ୍ୱସ୍ତିକର ପରିବେଶରୁ ଦୂରେଇଯାଇ ନବୀନବାବୁ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ରହି ଓଡ଼ିଶା ଶାସନ ମଧ୍ୟ ତୁଲେଇପାରିବେ ।'

କାମଚଳା ମନୋବୃତ୍ତି ଯେ କେବଳ ପ୍ରଶାସନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି ତା'ନୁହେଁ, ରାଜନୈତିକ ଦଳ ମଧ୍ୟ ଊଣାଅଧିକେ ଏହି ରୋଗର ଶିକାର ହୋଇଛନ୍ତି । ମେଣ୍ଟ ସରକାର ଗଠନ ହେଲାବେଳେ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ମନ୍ତ୍ରୀପଦ ଓ ବିଭାଗ ପାଇଁ ଦୁଇ ଦଳ ମଧ୍ୟରେ ଟଣାଓଟରା ହେଲା । ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟି ୯ଟି ମନ୍ତ୍ରୀପଦ ପାଇବ ବୋଲି ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେଲା । କିନ୍ତୁ କିଏ କେଉଁ ପାହ୍ୟାର ମନ୍ତ୍ରୀପଦ ପାଇବ ଏବଂ କେଉଁ ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ୱରେ ରହିବ ତାହା ଦଳର ବଡ଼ପଣ୍ଡାମାନଙ୍କ ହାତରେ ଛାଡ଼ି ଦିଆଗଲା । ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟିର ବଡ଼ପଣ୍ଡାମାନେ ମନ୍ତ୍ରୀପଦକୁ ଏବଂ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକୁ ଏଭଳି ଭାବରେ ବାଣ୍ଟିଲେ ଯେ, ଲୁଚିଛି ନା ଗୋଡ଼ ଦିଁ'ଟା ଦିଶୁଛି ନ୍ୟାୟରେ ତାଙ୍କର ଦୁର୍ବଳତା ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ଫଳରେ ଦକ୍ଷ, ସ୍ୱଚ୍ଛ ଏବଂ ପାରଦର୍ଶୀ ଶାସନର ସଂକଳ୍ପ କେବଳ କଥାରେ ରହିଲା । ୯ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୫ ଜଣ କ୍ୟାବିନେଟ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ, ଆଉ ୪ ଜଣ ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ ପାଇଲେ । ଉପମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ ବିଜେପିର ପ୍ରାପ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଦଳୀୟ କନ୍ଦଳରୁ ତାହା ତାଙ୍କର ହାତଛଡ଼ା ହେଲା । କିନ୍ତୁ ପରେ ଯେତେବେଳେ ବିଭାଗ ବଣ୍ଟନ ହେଲା ବିଜେପିର ବିଚାର ବିଭ୍ରାଟ ଅଧିକ ପରିସ୍ଫୁଟ ହେଲା । ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଅନେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଦୁଧିଆଳି ବିଭାଗ ରହିଥିବାବେଳେ କ୍ୟାବିନେଟ୍ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗ ରହିଲା । ତା'ନହୋଇଥିଲେ ପ୍ରଶାନ୍ତ ନନ୍ଦ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଓ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ପରି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଦୁଧିଆଳି ବିଭାଗ ପାଇ ନ ଥାନ୍ତେ । ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର ମହତ୍ୱ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପ୍ରଶାନ୍ତବାବୁଙ୍କୁ ଯଦିବା ଏ ଗୁରୁ ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ କରାଗଲା, ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ ଦେଇ ତାଙ୍କ ମାନ୍ୟତାକୁ କାହିଁକି କମ୍ କରାଗଲା ? ବାହାରକୁ ଯାହା ଜଣାପଡୁଛି, 'ଦାଲ୍‌ମେ କୁଛ୍ କାଲା ହେଁ' । ନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ ଦଳପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହର ଦାୟିତ୍ୱ ପ୍ରଶାନ୍ତବାବୁ ନେଇଥିଲେ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ଭରଣା କରିବାପାଇଁ କ୍ଷମତାକୁ ଆସିବା ପରେ ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କୁ ଦୁଧିଆଳି ବିଭାଗ ଦରକାର ପଡ଼ିଲା । କିନ୍ତୁ ଦଳର ସଂଗଠନ ଓ ବରିଷ୍ଠତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାଙ୍କୁ କ୍ୟାବିନେଟ୍ ପାହ୍ୟା ଦେବା ସମ୍ଭବ ହେଲାନାହିଁ । ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟି ତାଙ୍କ ଦଳରେ ଥିବା ଅନୁଭବୀ ବରିଷ୍ଠମାନଙ୍କୁ ଦୁଧିଆଳି ବିଭାଗ ଦେଇ ଭରସି ପାରୁନାହିଁ କି ପ୍ରଶାନ୍ତବାବୁଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚ ପାହ୍ୟା ଦିଆ କରାଇପାରୁନାହିଁ । ଏହା ଫଳରେ ସରକାର ଓ ଦଳର ଭାବମୂର୍ତ୍ତି କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହେଉନାହିଁ କି ? ଆଜି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ଅବହେଳା ଓ ଉଦାସୀନତାର ଶିକାର ହେଉଥିବାବେଳେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ସମ୍ପର୍କରେ ମାତ୍ରାଧିକ ଦୁର୍ନୀତି ଅଭିଯୋଗ ଆସୁଛି । ଏଥିପାଇଁ ନବୀନବାବୁ ଓ ବିଜେପି ଦଳର ବିଚାର ବିଭ୍ରାଟ ଦାୟୀ ନୁହେଁ କି ?